

blive etableret det fornødne bevillingsmæssige grundlag.

4. Kompetence- og klage regler

Klagemulighed (§ 27, stk. 2)

Det er kritisabelt, at der for personer omfattet af loven reelt ikke eksisterer klagemuligheder over de mest afgørende og indgribende beslutninger, for eksempel afslag på ansøgning om familiesammenføring (§ 3) og afslag på forlængelse af opholdstilladelse (§ 5, stk. 1). Dette er efter Dansk Flygtningehjælps opfattelse stridende mod det grundlæggende forvaltningsretlige princip om toinstanssprøvelse.

5. Bemærkninger til enkeltbestemmelser om hjælp til repatriering

Hjælp til repatriering og reintegrationsbistand (§ 15, stk. 1)

Hovedelementerne fra det nye udkast til en repatrieringslov er medtaget i dette lovforslag, og det giver nogle positive muligheder for at støtte en tilbagevenden.

Det må imidlertid understreges, at begrebet repatriering alene bør anvendes, når der er tale om frivillig tilbagevenden til hjemlandet.

I nærværende lovudkast har ministeriet i § 15, stk. 1, 2. pkt., foreslået en mulighed for opnåelse af en ydelse i forbindelse med udsendelse af flygtningene fra Kosovo. Der er således tale om en såkaldt reintegrationsydelse. En sådan ydelse gives ikke til andre, som modtager afslag på deres asylansøgning efter udlændingeloven, eller som får inddraget opholdstilladelsen efter samme lov.

Ved reintegrationsydelsen i situationer som disse er der derfor tale om et helt nyt initiativ fra lovgivers side. Flygtningehjælpen finder imidlertid forslaget positivt og skal gøre opmærksom på, at UNHCR anbefaler en sådan ydelse i forbindelse med inddragelse af flygtningestatus. Jf. UNHCR's Eksekutiv Komité's konklusion nr. 69 fra 1992.

Under hensyn til, at der ikke er tale om repatriering i form af frivillig tilbagevenden, bør bestemmelsen placeres i kapitel 4 om bortfald og inddragelse af opholdstilladelse.

I forslaget er der ved bestemmelsens henvisning til § 20, stk. 1, lagt op til, at der også skal kunne ydes økonomisk støtte, hvis opholdstilladelsen er inddraget på grund af svig. Dette kan forekomme problematisk.

delsen er inddraget på grund af svig. Dette kan forekomme problematisk.

Rådgivning om repatriering (§ 16)

Udførelsen af rådgivningsopgaven bør udføres af den myndighed eller de organisationer, som i henhold til den nye repatrieringslov vil få ansvaret for rådgivningsopgaven. Det skal derfor anbefales, at ordlyden af delegationsbestemmelsen i nærværende lovforslag og i forslaget til repatrieringsloven bliver enslydende.

Støtte ved massetilbagevendelse

Lovforslagets bestemmelser om støtte til tilbagevenden er først og fremmest velegnede til enkeltpersoners eller mindre grupper tilbagevenden til et område, som i øvrigt ud over sikkerhed har muligheder for bolig, selvforsørgelse, undervisning af børn osv.

Er der tale om, at store grupper skal tilbage hurtigt og selv medvirke ved genopbygning i store ødelagte områder, som det meget vel kan blive tilfældet i Kosovo, er der imidlertid behov for en koordineret og betydelig mere omfattende støtte.

Der er brug for dette behov for at udvikle støtte til tilbagevenden, der giver individuelle tilskud til genopbygning af huse o.l. til den enkelte familie kombineret med støtte til lokalområdets genopbygning (social og fysisk infrastruktur m.v.) for internt fordrevne og tilbageblevne. Der er således et stort behov for udvikling af bredere indsatser, hvis en hurtig tilbagevenden for mange skal blive realiserbar.

I forhold til Bosnien er støtte tænkt ud fra sådanne modeller blevet anvendt i mindre målestok af nogle europæiske lande og hjælpeorganisationer. Erfaringer herfra og fra andre lignende indsatser kan derfor med fordel hurtigt omformes til indsatstyper, der kan tages i anvendelse ved massehjemvenden til Kosovo.

6. Afsluttende bemærkninger

Det er glædeligt, at Danmark nu lægger op til at aflaste nabolandene til Kosovo. Men det vil være ærgerligt, hvis der gennemføres et lovforslag, hvor der ikke er taget højde for dyrekøbt erfaringer med de bosniske krigsflygtninge, og hvor der ikke er taget højde for det anderledes asylretlige udgangspunkt.